

Špiro

Na koji način pisati o tebi, o Špiro? Kako pronaći pravi pristup temi i kako je intonirati? Kad mi je tvoj Boris rekao da skuplja materijale za monografiju Malog hrvatskog teatra – „Kiklop“ i da to radi u tajnosti, s namjerom da te iznenadi, zamolio me da i ja u tome sudjelujem. Pristao sam s veseljem misleći naivno da će to biti laka i ugodna zadaća obzirom da te dugo poznajem i volim, obzirom da smo zajedno odigrali čitav niz predstava i proveli mnogo zajedničkih trenutaka u kojima sam bio svjedokom tvojih nezaboravnih *guberinizama* kako ih je Boris nazvao. U namjeri da ispunim dato obećanje maksimalno ozbiljno a izbjegavajući stereotipe, postao sam svjestan da sam se prihvatio nimalo lakog zadatka. Dodatno ga otežava činjenica da je o tebi već pisala sva sila kazališnih uglednika, pisaca, redatelja, teatrologa i ostalih koji su svojim prosudbama stvorili za naše prilike neobično veliku građu za portret glumca. Iz te muke shvatio sam da o tebi ne mogu pisati onako kako to oni rade, u trećem licu, analizirajući tvoje glumačke mane i vrline, tvoje uspone i padove. Shvatio sam da te ni na koji način ne mogu i ne želim analizirati jer je za svaku analizu potrebna distanca, a ja s tobom nisam na distanci nego sam na tvojoj strani rampe, ili kamere ili života. Osim toga o glumi i glumcima uglavnom govore svi osim glumaca samih, na to smo se navikli, ili su nas, pak, oni na to navikli. Svemu tome u inat želim o tebi kazati nekoliko riječi, ali ne kao arbitar nego krajnje spontano i subjektivno, što vjerujem i očekuješ od nekoga tko je s tobom dijelio svu muku i radost glume.

Prije svega i iznad svega hvala ti na svom onom silnom smijehu kojim si me darivao podjednako profesionalno i privatno. Ne poznajem mnogo ljudi s kojima i uz koje sam se tako često i obilno smijao, a što bivam stariji smijeh smatram sve ozbiljnijim i važnijim. Od početka ovog *monologa* (opet smo u istim ulogama, ja izgovaram sav tekst, pazim na tempo, na tebe, na sve, a ti pobireš vrhnje) izbjegavam prepričavanje neke smiješne anegdote s tobom u glavnoj ulozi. Tko zna, možda ću jednom sve te škerce kapitalizirati u formi predstave ili čak filma. Priznaj da ti se sviđa ova ideja! Nadalje, hvala ti što za svih tih godina provedenih u kazalištu nisi izgubio veselje i zaigranost svojstvenu djeci koju igra može tako ponijeti da su u stanju reducirati čitav preostali svijet. To je vjerojatno stanje slično zaljubljenosti. Uz tebe sam naučio koliko je to važno sačuvati u radu, tim više što je sve manje moguće. Uvjeren sam da upravo to stanje, ta zaljubljenost, potencira tvoj glumački šarm, ali sad sam već počeo govoriti u maniri ranije spomenutih arbitara i znalaca. Neću ti se dakako zahvaljivati na svim preskočenim tekstovima i šlagvortima, potpunim blankovima i ostalim *guberinizmima*, ali mogao bih i na tome jer me sve više počeo hvatati strah da ću završiti probu ili predstavu a neću imati osjećaj da se nešto dogodilo, pa makar i *guberinizam*. Koliko se sjećam negdje si izjavio da ti je najsretniji spoj literature i kazališta bio Marinković i Violać misleći pri tom na *Zagrljaj*. Eto i njih smo se zajedno nauživali (mislim na Ranka i Boška, ne na zagrljaje).

Zapravo mi je čudna i pomalo komična naša bliskost i povezanost, kao da je božemioprosti ispala iz neke sapunice. Moj se otac rodio u Šibeniku nepuna tri mjeseca prije tebe u kući na nekoliko koraka udaljenoj od kazališta u kojem si ti napravio svoje prve glumačke korake, a dobna razlika između tvog brata i mene također se mjeri mjesecima. Nekako baš kad mi je otac umro, u kazalištu smo se našli u ulogama u kojima si bio moj otac, stric, ujak....Moji počeci vezani su uz Hnk i tebe, a najčešće nas povezuje Ranko koji nas osim svega ostalog veže i astrološkim znakom riba. Dakako riba iz istog mora, da ne kažem jata. Nije onda ni

čudno da smo unatoč velikoj generacijskoj razlici (koja na moju žalost svakim danom postaje sve manja) toliko često bili partneri.

Dragi moj i dobri Špiro, sigurno sam ti se dužan zahvaliti na još koječemu, tvojoj dobroti, samozatajnosti, blagosti, toleranciji..., sve od reda osobinama za koje „znalci“ tvrde da u pravilu ne proizvode velikog glumca. Ne proizvode ih međutim ni one suprotne, a umišljeni i tašti egocentrici nikad ne bi ni pristali lajati na žarulju, a kamoli napravili od toga ulogu za pamćenje. Uopće mi se čini da skoro svakoj ulozi, ili barem onima u kojima sam ti bio partner, pristupaš kao tom znamenitom lajanju na žarulju – počneš se igrati, zabavljati samog sebe pa onda i druge, pustiš se u igru zaboravljajući cjelinu, baviš se detaljima koji samo tebi mogu pasti na pamet, ukratko luduješ u onoj zaljubljenosti koju sam već spominjao. A onda se režiseri, u čemu ja uživam, počnu nervirati, nazivaju te nerazumnim, uvjeravaju te da nemaju vremena za takav tvoj pristup i zapravo imaju pravo jer u kazalištu izgleda za igru više nema vremena. Da, uglavnom te nazivaju nerazumnim, a u ljutnji i žurbi im ni ne padne na pamet da je tražiti put do ljubavi razumom, isto što i tražiti svjetiljkom sunce.

Nadam se da ne griješim misleći da je nešto od te tvoje pametne ludosti prešlo i na mene, pa ti na kraju i na tome zahvaljujem.

Kad si mi poklonio svoju monografiju u povodu 40. godišnjice umjetničkog rada u posveti si mi zaželio da moja bude još bolja i bogatija. U prilog tome dragi Špiro želim ti da mi poživiš još dugo , zdravo i veselo, pa ako do te moje monografije ikad dođe volio bih da u njoj ti nešto napišeš o meni.

Tvoj Longo, Kvadrante, geometar, glumac, don Zane....

Siniša.

(objavljeno u monografiji Mht - Kiklop)